

Odprto pismo

na gospoda **Andreja Vrtovca**
začasno upokojenega učitelja

v Tolminu.

Vaša ponovna na gospoda c. kr. okr. šol. nadzornika Andreja Lasiča obrnjena odprta pisma, v katerih ste si izvolili poleg drugega njegovo uradno delovanje na povsem nekvalifikovan način za napadno točko Vašega osebnega sovraštva in ste se takorekoč označili kot pokrovitelja in varuha naših koristi, nas prisilijo, Vas tem potom naprositi, da v prihodnje opustite nenaprošeni in nepoklicani zastopati koristi učiteljstva takim načinom.

Učiteljstvo tolminskega političnega okraja pozna zadostno lastnosti srca in značaj gospoda šol. nadzornika Lasiča, zna tudi ceniti njegovo delovanje in mu izkazuje največje zaupanje in v največji meri zasluženno spoštovanje.

Radi tega smatra učiteljstvo tega političnega okraja kot častno dolžnost, da tem potom protestuje proti Vašim vednim, iz osebnega sovraštva in malenkostnih častihlepnih vzrokov izvirajočim napadom na gosp. okr. šolskega nadzornika Lasiča in Vas pouči, da z vso odločnostjo odklanja Vaše varstvo in Vaše posredovanje, dokler je bode izkazovali takim nevrednim in netaktnim načinom.

Raf. Gomišček l. r., **Josipina Skert** l. r., **Ljudmila Gerželj** l. r., **Drag. Pavšič** l. r., **B. Pavličkova** l. r., **Justina Eržen** l. r., **Marica Repič** l. r.

Fran Kašča l. r., **Josip Prijatelj** l. r., **Ferdo Jelinčič** l. r., **Frančišek Muznik** l. r., **Ferdinand Gaberščik** l. r., **Fr. Kokale** l. r., **Rado Hauptman** l. r., **Josip Semolič** l. r.

Šolske tiskovine

odobrene po dež. šolskem svetu
ter vse tiskovine za obrtne nadaljevalne šole po naj-
novejših predpisih priporočila tvrdka

Dragotin Hribar v Ljubljani.

Upravništvo „Zvončka“

proda več lepih

klišejev po nizki
ceni.

Upravništvo „ZVONČKA“

Ljubljana, Rimska cesta št. 7.

Ne zabite
**„Učiteljskega
konvikta!“**

Šolske tiskovine

priporočila

tiskarna **J. BLASNIKA** naslednikov
v Ljubljani.

Trgovina s semenimi

edina na Kranjskem strokovno urejena in odlikovana.

Velika zaloga

najboljših poljskih, zelenjadnih in cvetličnih semen,

čez 460 vrst

ki se oddajajo na drobno in debelo. Za dobro kakovost in zanesljivo kalenost se jamči. Izdelujejo se tudi **venci** in **šopki**, sveži in suhi s **trakovi** z napisom. Prodajajo se mnogovrstne cvetice v loncih in tudi še veliko drugih v vrtnarsko stroko spadajočih predmetov, **po prav nizki ceni**.

Od naročil, ki jih dobim od slavnega učiteljstva, plačam 5% „Učiteljskemu konviktu“.

Centki za leto 1906 se dobe brezplačno.

Z odličnim spoštovanjem

Alozij Korsika v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak **četrtak** od 11.—12. ure dopoldne in vsako **soboto** od 5.—7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4.32%, oddaja **posojil** na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljati 20 h v poštinih znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sic. 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 K
B	» 18 » » » 17 » » 6 » — » 18. » 3 » 56 »
C	» 24 » » » 23 » » 4 » 50 » 24. » 4 » — »
D	» 38 » » » 37 » » 3 » — » 38. » — » 66 »
E	» 46 » » » 45 » » 2 » 50 » 46. » 1 » 81 »
F	» 60 » » » 59 » » 2 » — » 60. » — » 70 »
G	» 70 » » » 69 » » 1 » 75 » 70. » 1 » 42 »
H	» 85 » » » 84 » » 1 » 50 » 85. » 1 » 26 »

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

Otroci in opojne pijače.

V hrvaškem časniku »Škola, list za učiteljstvo in prijatelje šole« sem čital v zadnji številki zanimiv članek: »Na mladima svijet ostaje«, ki je tudi za naše razmere kaj zanimiv. Zato ga priobčujem tu v prevodu. Učitelj g. Drag. Nigmam piše tako-le:

Najsvetejša dolžnost nam je, da odgojimo mladino tako, da po nji ostane svet, a to bo samo takrat, če bodo ljudje pošteni, trezni, marljivi in varčni. Blagor državi, ki najde način, da si odgoji take ljudi. Taki spoštujejo vsakega, se pokorujejo zakonom, izvršujejo svojo dolžnost, pa tudi zahtevajo, kar jim gre po pravici. Ker je treznost eden glavnih razlogov, se hočem z njo nekoliko baviti.

V šoli se vidi najbolje, kaki so ljudje danes, a kaki bodo pozneje. Večkrat čitamo v naših listih o alkoholu in o

deci. Časniki donšajo dan za dnevom vesti o raznih nesrečah, zločinih in drugih dejanjih slabih ljudi, ki se dogajajo v pijanosti. Kako tedaj, da se ne brigamo bolj za svojo mladino?

Začel sem natančneje premišljati o škodljivih posledicah uživanja alkohola ter sem se odločil v svoji šoli povprašati otroke, ali popivajo in v koliki meri.

Mnoge bo zanimal moj poizkus — mnogi bodo pa ga smatrali za sitnost. Naj bo, kakor je, popišem ga kratko za one, ki se zanimajo za to, in jim hočem sestaviti majhno statistiko.

Imamo v posameznih oddelkih: v IV. oddelku 11 dečkov in 9 deklic, v III. oddelku 13 dečkov in 11 deklic, v II. oddelku 12 dečkov in 8 deklic, v I. oddelku 14 dečkov in 16 deklic; skupaj tedaj 50 dečkov in 44 deklic.

V vsakem oddelku sem povpraševal po žganju, vinu in pivu. Kdo od vas še ni nikdar pil žganja? Vsi otroci obsede. To je znamenje, da ni v vsi šoli nobenega, ki še ni pil žganja. Ko sem se prepričal, da je deca odkritosrčna — osmelil sem se z drugim vprašanjem. Kdo od vas je bil že pijan žganja? V IV. oddelku se jih je oglasilo 7 dečkov, skupaj 7; v III. razredu 7 dečkov, 1 deklica, skupaj 8; v II. oddelku 5 dečkov in 1 deklica, skupaj 6; v I. oddelku 9 dečkov in 7 deklic, skupaj 16. Od 94 otrok — 37.

Čudite se! Čudno je bila tudi meni, a še težje mi je bilo, ker so mi otroci prostodušno pripovedovali z nekim ponosom in smehljajoč se o svoji pijanosti.

Vino so že pili vsi otroci, a pijanih je bilo v IV. oddelku 8 dečkov, 4 deklice, skupaj 12; v III. oddelku 5 dečkov in 4 deklice, skupaj 9; v II. oddelku 2 dečka skupaj 2; v I. oddelku 6 dečkov in 8 deklic, skupaj 14. Od 94 otrok — 37.

Pive ni še pilo 6 otrok, a pijanih je bilo: v IV. oddelku 4 dečki, 1 deklica, skupaj 5; v III. oddelku 5 dečkov, 3 deklice, skupaj 8; v II. oddelku nič; v I. oddelku 3 dečki in 5 deklic, skupaj 8. Od 94 otrok — 21.

Iz teh podatkov je razvidno, da majša deca več pije in se opija nego starejša, a to sledi iz tega, ker nerazumni starši dajejo svojim maličkom dosti žganja, oni jih večkrat celo zalivajo z njim.

Videl sem že, kako je steklenica žganja potovala po mizi. Bili so otroci in so tudi pili. Celo žene sem videl, ki so dojenčkom dajale žganja.

Nekoč sem videl, da je žena dala detetu, staremu okolo 2 leti, popiti 2 dkg hudega žganja. Razume se, da je dete bilo popolnoma pijano, a žena se je smejala kot nora. Pijano dete je ji bilo igrača.

V kraju, kjer službujem, pijejo žganje kot vodo. Pije staro, pije mlado, pijejo moški, pijejo ženske; ne pazi se na to, ali je žganje doma žgano ali je slivovka ali špiritus, samo da je žganje.

Matere, ki dojijo malo deco, pijejo žganje; da, one celo otročičke, pol leta stare, napajajo z žganjem.

Kam to vodi? Ni li skrajni čas, da mi, ki živimo med narodom, z dobrim primerom, živo besedo ob vsaki priliki odvrčamo narod, posebno še mladino od pogubnega uživanja alkohola?

Vem, da ne bomo imeli dosti uspeha pri starejših ljudeh, a tem lažje uspemo pri šolski mladini. Kako jo naj odvrčamo od žganja? V vsaki vasi je več primerov, da so

poedinci osiroteli zaradi neizmerne pitja. Potreba je, otrokom predočiti pogubnost popivanja, grdobno pijančevanja in korist pametne štedljivosti. Potrebno je, že v otrokih buditi narodni ponos.

Kaj sem storil jaz s svojimi otroki v šoli? — Predočil sem jim grdobno neizmerne popivanja in razne nesreče, ki se dogajajo v pijanosti. Povprašal sem jih po vrsti, kateri bi se hoteli prostovoljno odreči nadaljnega pitja žganice. Kakor so bili otroci iskreni pri prejšnji napovedi, tako so bili tudi sedaj. Oni, ki so se že preveč privadili piti žganje, mi niso obljubili, da opuste pitje (8). Nisem jih vprašal za razlog. Ostali otroci so mi obljubili, da se hočejo čuvati žganja. Četudi ne zdržijo vsi, zdržalo se jih bo vendar precej, a tudi to je bolje, nego da pustim deco, da dalje brezbrizno pije nesrečno žganjico. Poizkusimo, potrudimo se, pa se bomo sčasoma pohvalili tudi z uspehom. Težko pojde, a s čvrsto voljo se vse premore.

* * *

Tako piše hrvaški učitelj. Res, da pri nas Slovencih še ni tako razširjeno popivanje žganja kakor na Hrvaškem, zlasti ne med mladino, a vendar se širi ta pogubonosna kuga med našim narodom vedno bolj in bolj. Ne samo učiteljstvo, ampak vsi oni, ki čutijo rodoljubno, naj z vsemi silami delujejo na to, da se kolikor možno omeji grdo pijančevanje.

V neki gostilnici v Slovenskih goricah sem doživel sledeči slučaj: prišle so štiri mladenke v starosti 16—20 let in naročile — četrt litra žganja. Začetkoma so bile bolj tihe, sramežljive. Zdelo se mi je, da jih je bilo vendar nekoliko sram tega početja. Toda kmalu jim je pošla sramežljivost in pri drugem četrti litra so postale že prav poredne. Razvezal se jim je jezik in slišal sem marsikaj, kar bi ne smelo priti iz ženskih ust. Milo se mi je storilo, ko sem gledal te devojke v takem stanju. Bile so sicer lepe deklice — a kake bodo to matere! Ni se potem čuditi, da naš narod, posebno ob meji, propada duševno in telesno.

Da se otroci navadijo popivati, so krivi največ starši. Na lastne oči sem videl, kako je silila mati svojega 7 letnega fantka: »Le ga pij no, da boš bolj močen«. Fantčku ni prijala pijača, kislo se je držal, pa ker ga je mati silila, je izpraznil kupič. Za ta junaški čin ga je mati smehljaje pohvalila, a niti malo ni mislila na to, da je zastrupljal a svojega sina.

Bila je sedmina. V Gornjesavinski dolini gredo po pogrebu v gostilnico praznit polne litre na spomin pokojniku. Na pogrebščini seveda ni smelo manjkati otrok. Napili so se. Proti večeru sem videl domov idoče pogrebce, kako so merili cesto. Nasproti mi prideta oče in njegov sin, moj učenec. Oba v groznem stanju. Fant me je vendar spoznal in se mi je hotel odkriti, toda izgubil je ravnotežje ter lopnil v cestni jarek. Oče ga hoče vzdigniti in sam pade v jarek Lepa komedija! Grem naprej ter opozorim dva prihajajoča moža na to naključje. Ta dva se — smejeta, češ, navlekla sta se ga na sedmini, saj to ni nič hudega. — Za očeta mi ni bilo toliko žal, a temveč za fantička.

Žalostna slika!

Delajmo med ljudstvom proti alkoholizmu, v prvi vrsti pa na to, da se naša nežna mladina obvaruje strupa pijančevanja in zlih posledkov!

Ig. Šijanec.